15.10.2021

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän osavuosikatsaus 1.1.–30.9.2021

Raportointi jäsenkuntiin sisältää katsauksen toimintaamme ja talouden raportit: tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase

Mihin keskitymme ja miten toimimme?

Sujuvan arjen ja laadukkaan toiminnan varmistaminen
Olennaiseen keskittyminen

Tulokset

Vaikuttavuus ja suoritus (opiskelijat ja työelämä)
Henkilöstö ja sidosryhmät
Toiminnan muutos

Koulutuskeskus Salpaus
Paasikivenkatu 7, 15110 Lahti
Puhelin 03 828 11
salpaus@salpaus.fi
www.salpaus.fi

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän osavuosikatsaus Q3/2021

Sisällys

Tarkasteltavan toimintajakson keskeiset asiat 1
Opiskelija- ja asiakastilanne 3
Henkilöstövoimavarat 5
Toimitila-asiat 6
Kuntayhtymän taloudellinen perusta 7
Talouden toteutuminen; tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase 8
Kohti haluttua tulevaisuutta 10
Arjen sujuvuuden varmistaminen 10
Rohkeita uuden rakentajia 12
Jatkuvaa oppimista 13
Onnistuneita asiakaskokemuksia 16
Lisätiedot 18

Tarkasteltavan toimintajakson keskeiset asiat

Syyskuussa pääsimme juhlimaan sekä Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän 25-vuotisjuhlia että Koulutuskeskus Salpaus -oppilaitoksen 20-vuotisjuhlia Lahden keskustakampuksella Ståhlberginkatu 10 uudistetuissa tiloissa. Kuntayhtymä toimi Päijät-Hämeen koulutuskonserni -nimellä vuoteen 2016 asti. Aiemmin kuntayhtymään kuuluivat vuoden 2015 alusta yhtiöitetyt Lahden ammattikorkeakoulu ja suojatyötoimintaa järjestänyt Tuoterengas. Salpaus-oppilaitos perustettiin vuonna 2001 yhdeksästä itsenäisestä oppilaitoksesta ja oppisopimuskeskuksesta. Kutsuvierasjuhlien lisäksi toteutettiin kaikille avoin virtuaalijuhla, joka on edelleen katsottavissa täällä. Synttäreiden lisäksi saimme juhlistaa myös täysin peruskorjatun Ståhlberginkatu 10:n kiinteistön käyttöönottoa. Kiinteistö on ollut peruskorjauksen jälkeen käytössä jo 1 ½ vuotta, mutta käyttöönoton juhlallisuudet ovat saaneet koronan vuoksi odottaa tähän asti.

Lue lisää: Päijäthämäläisistä ammattikouluista syntyi yksi Suomen suurimmista ja edistyksellisimmistä ammatillisista oppilaitoksista – Koulutuskeskus Salpaus täyttää 25 vuotta

Opetus on elokuusta alkaen ollut mahdollista toteuttaa jo pääasiassa lähiopetuksena, ja siitä ovat iloinneet sekä opiskelijat että henkilökunta. Rokotekattavuuden noustessa korona vihdoin näyttää mahdollistavan paluuta “uuteen normaaliin”. Uusissa käytänteissä hyödynnetään jatkossakin poikkeusolojen aikana opittuja erilaisia hyvä käytänteitä ja mm. osittaista etätyömahdollisuutta silloin, kun se toiminnan sujuvuuden kannalta ja asiakkaiden tarpeet huomioiden on mahdollista ja perusteltua.

Samaan aikaan käynnissä olevan kuntakokeilun työvoiman aktivoinnin kanssa kysyntä on lisääntynyt osaavasta työvoimasta aiempien tekniikan ja hoiva-alojen lisäksi myös enenevässä määrin ravintola- ja kahvilapalveluissa ja kaupanalalla. Kohtaannossa onnistumisessa suuri merkitys on mm. sillä, että eri toimijat osaavat ohjata opiskelukuntoiset henkilöt oikeisiin koulutuksiin ja että samalla alueen yrityksille on tarjolla riittävästi ja yhdessä suunniteltuja tarpeeseen vastaavia koulutuksia.

Hämeen ELY-keskuksen tietojen mukaan työttömyys alueella on edelleen suurten kaupunkien korkein. Työttömien kokonaismäärä on kuitenkin vähentynyt viimevuotisesta etenkin lomautettujen osalta. Alle 25-vuotiaiden nuorten työttömien osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta oli elokuun lopussa 18,2 prosenttia ja ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus ulkomaalaisesta työvoimasta 30,8 prosenttia. Pitkäaikaistyöttömien eli yhtäjaksoisesti vähintään vuoden työttömänä työnhakijana olleiden määrän kasvu nopeutuu edelleen voimakkaasti. Pitkäaikaistyöttömiä oli 53 % enemmän kuin vastaavana ajankohtana viime vuonna.

Hämeen tuoreen ammattibarometrin mukaan työvoimapulasta kärsii 81 ammattia. Talous on koronakriisin jälkeen kasvussa ja uusia avoimia työpaikkoja on ollut tarjolla ennätysmäärä. Työpaikkoja ilmoitettiin elokuussa eniten avoimeksi erityisesti toisen asteen ammatillista koulutusta edellyttäviin ammatteihin eli lähihoitajille, myyjille, toimisto- ja laitossiivoojille, rahdinkäsittelijöille ja varastotyöntekijöille, konepaja- ja metalliteollisuuden kokoonpanijoille, avustaville keittiötyöntekijöille sekä talonrakentajille, kirvesmiehille ja rakennuspuusepille. Hämeen alueella henkilöitä oli omaehtoisessa opiskelussa 1 946 ja työvoimakoulutuksessa 473. Työvoimakoulutuksessa olevista 170 oli kotoutumiskoulutuksessa.

Lue lisää: Opiskelijoiden urapäivistä löytyy suunta omalle työuralle

Työpaikalla tapahtuva palkaton koulutussopimus ja sen jatkaminen palkallisena oppisopimuksena on hyvä tapa yrityksille sitouttaa juuri heille sopivia henkilöitä. Kuntakokeilussa onnistumisen lisäksi työpaikkojen ja alueen eri oppilaitosten sekä mm. LADECin, Hämeen kauppakamarin ja Päijät-Hämeen yrittäjien tiiviillä yhteistyöllä on koko ajan merkittävämpi rooli alueen veto- ja pitovoiman rakentamisessa. Koulutusten onnistumisessa suuri merkitys on myös sillä, kuinka opintojen aikainen toimeentulo rakentuu ja onko opiskelijoille, nuorille ja aikuisille, tarjolla riittävät mielenterveys- ja päihdepalveluja ennen opintojen aloitusta ja tarvittaessa myös opintojen aikana.

Ensimmäisen ikäluokan osalta laajennettu oppivelvollisuus on alueella käynnistynyt hyvin ja ilman toisen asteen opiskelupaikkaa on enää vain pieni osa oppivelvollisista. Heille etsitään yhdessä huoltajien ja asuinkuntien kanssa sopivia ratkaisuja mm. perustutkintoon jatkuvan haun kautta tai Valma-koulutuksen ja erilaisten työpajojen muodossa. Laajennettu oppivelvollisuus tarkoittaa myös opintojen maksuttomuutta, mikä on tietysti iso säästö opiskelijoille ja iso satsaus koulutuksenjärjestäjille mm. tietokoneiden ja muiden oppimateriaalien muodossa.

Osalla jatkavista opiskelijoista valmistuminen on koronan aikana selvästi viivästynyt aiemmasta ja myös koronasta johtuvia keskeytyksiä on jonkin verran huolimatta siitä, että olemme aktiivisesti tavoitelleet keskeyttäneitä tai keskeytysuhan alla olevia opiskelijoita. Erityisen tärkeäksi onkin muodostunut opiskelijoiden opinnoissa mukana pysymisen varmistaminen ja

tiivis yhteydenpito. Myös opettajien ja ohjaajien osaaminen ja jaksaminen poikkeustilanteen pitkittyessä on ollut koetuksella. Henkilöstölle tehdään syksyn aikana jälleen Salpaus-Syke-kysely, jossa selvitetään mm. työssäjaksamista ja siihen vaikuttavia seikkoja.

Oppimisen ja ohjauksen varmistamiseksi Salpaus toteutti kesän aikana historiansa suurimman opetus- ja ohjaushenkilöstön lisärekrytoinnin, tämä tehtiin OKM:n määräaikaisen rahoituksen turvin. Avoinna oli lähes 50 opetus- ja ohjaushenkilöstön paikkaa, näillä toimenpiteillä tuetaan sekä opiskelijoiden opintojen etenemistä että henkilöstön työssäjaksamista.

Vuodelle 2022 odotetaan syksyn budjettiriihessä vielä myös tulevan hakuun vastaavaa rahoitusta, mutta vuodesta 2023 eteenpäin mahdollisesta lisärahoituksesta ei vielä ole tietoa.

Salpauksen lehtori Hannu Aaltosen kehittämän mikromuoveja hulevedestä keräävän Haavi-Heikin koekäyttö onnistui heinäkuussa ja koekäyttö sai myös näkyvyyttä alueen medioissa. Lahden ympäristöpääkaupunkivuodelta rahoitusta saanut laite suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa. Laitteiston osat ovat kaikkien hankittavissa ja protovaiheen jälkeen Haavi-Heikin tekniset piirustukset tuodaan saataville, jotta laitteiston voi rakentaa missä päin maailmaa tahansa.
Lue lisää: Mikromuoveja hulevedestä keräävä Haavi-Heikki täytti odotukset – laitteen ideoinut lehtori Hannu Aaltonen iloitsee onnistuneesta koekäytöstä

Salpaus on Suomen kuudenneksi suurin ammatillisen koulutuksen järjestäjä, ja sen opiskelijavuosimäärä on pysynyt kuluvan vuoden aikana vakaana. Jatkuvuuden ja vertailtavuuden kannalta haasteellista on, että vuoden 2020 ja 2021 aikana saadut määräaikaiset valtionosuusrahoituksen korotukset opetuksen lisäämiseen ja korontilanteen jälkihoitoon tulee kirjata myöntövuodelle, vaikka rahoituksen käyttö ei kohdistunut varsinaisesti vielä viime vuodelle ja vain osin kuluvalle vuodelle. Tilinpäätös 2020 ja osin 2021 näyttävätkin harhaanjohtavan hyvää tulosta.

Rahoituksen ennakoitavuus on vaikeutunut uuden ammatillisen koulutuksen rahoituslain vaikutuksesta. Rahoituskokonaisuus muodostuu useasta erikseen vuoden aikana haettavasta kokonaisuudesta, joiden toteutumista ei voida ottaa huomioon vielä talousarviovaiheessa. Jatkuvuuden kannalta haasteellista on myös erikseen haettavan rahoituksen määräaikaisuus. Vuosina 2020 ja 2021 saatua 8,3 miljoonan euron määräaikaista valtionosuuden korotusta tullaan käyttämään vuosina 2021–2024. Vuoden 2021 lisäämäärärahoa opetushenkilöstön henkilöstömäärärahoihin on osa yhtymäkokoukselle syksyn kokoukseen esitettävää talousarviomuutosta vuodelle 2021. Lisäresurssi on niin ikään osa talousarviota 2022 ja taloussuunnitelmaa 2023–2024. Lisäresursointi näkyy talousarviossa ja taloussuunnitelmassa suunnitelmallisena hallittuna alijäämänä.

Kuntayhtymän maksuvalmius on kehittynyt suotuisasti. Taloussuunnitelmakaudella vuosina 2022–2024 lainamäärä laskee. Suotuisan kehityksen taustalla on kuntayhtymän talouden hallinnan onnistuminen jo useamman vuoden ajan sekä vuonna 2019–2021 saadut lisäopiskelijavuosien ja harkinnanvaraisten valtionosuusrahoituksien korotukset.

Opiskelija- ja asiakastilanne

Salpauksen tutkintoon johtavassa koulutuksessa oli syyskuun lopussa 7 129 opiskelijaa. Näistä oppisopimuksella opiskeli 1 716 opiskelijaa. Suurin osa, 5 532, suorittaa perustutkintoa.

Kokonaisopiskelijamäärä, tutkintoon johtamaton koulutus mukaan luettuna, Salpauksessa on opiskellut kolmella vuosineljänneksellä yhteensä 11 124 eri henkilöä.

Jatkuvan haun kautta Salpauksen perustutkintoihin, ammattitutkintoihin sekä erikoisammattitutkintoihin tuli hakemuksia kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana yhteensä 3 897, joista eri henkilöitä oli 2 874. Muutos edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan on +384 hakijaa. Jatkuvan haun kautta tulee enemmän opiskelijoita kuin yhteishaun.

Historian ensimmäinen laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluva ikäluokka aloitti opintonsa elokuussa lähiopetuksessa. Uuden oppivelvollisuuslain mukaan huoltajat vastaavat siitä, että oppivelvollinen suorittaa toisen asteen tutkinnon. Oppivelvollisuus päättyy 18-vuotiaana. Salpaus oli suosittu valinta yhteistyökumppaniksi tähän tärkeään tehtävään. Jotta yhdessä onnistumme, on tärkeää tiivis yhteistyö ja yhteydenpito kodin ja koulun välillä.

Oppivelvollisuutta suorittavat opiskelijat ovat myös oikeutettuja maksuttomaan koulutukseen. Tämä on uusi käytäntö ja Salpaus on valmistautunut tähän mahdollisimman hyvin kilpailuttamalla mm. oppimateriaaleja sekä työ- ja suojavaatteita. Toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin. Tietotekniikan osalta hankinnat ovat toteutuneet tyydyttävästi, johtuen laitteistopulasta, joka on viivästyttänyt toimittajien laitetoimituksia. Kuitenkin viive on ollut hallittavissa. Opiskelijalla on oikeus maksuttomuuteen siihen asti, kunnes hän saa suoritettua toisen asteen tutkinnon tai täyttää 20 vuotta.

Perustutkinnoista negatiivisista syistä eronneiden määrää seurataan kahden eri ikäryhmän osalta, alaikäisten alle 18-vuotiaiden ja 18–29-vuotiaiden osalta. Rajaus 29 ikävuoteen perustuu nuorisolain määritelmään, jossa nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita. Vuoden alun jälkeen eronneiden alle 18-vuotiaiden lukumäärä oli 30 opiskelijaa ja 18–29-vuotiaiden eronneiden lukumäärä oli 373 opiskelijaa.

alle 18 v.	eronneet 30	1,13 %
18–29 v	eronneet 373	12,55 %
muut	eronneet 131	8,37 %
yhteensä	eronneet 534	7,41 %

(Tietovarasto 26.9.2021)

Oppivelvollisuusikäluokan osalta ohjausvelvoite sitoo opetuksen järjestäjää löytämään kaikille opiskelupaikan aloittaneille sopivan koulutusmuodon, mikäli ensimmäinen koulutuspaikka ei ole sopiva. Salpauksen prosessit tältä osin on tarkastelussa.

Muiden kuin oppivelvollisten osalta opiskelija voidaan katsoa eronneeksi, kun häneen ei useista yrityksistä huolimatta saada yhteyttä. Koulutuskeskus Salpaus ilmoittaa nuorisolain mukaisesti opintojen keskeytyessä alle 29-vuotiaan nuoren tiedot kaupungin/kunnan nuorisopalveluihin etsivään nuorisotyöhön. Kriittinen kohta opintojen jatkumisessa on usein juuri tuo täysi-ikäisyyden saavuttaminen ja siinä riittävien tukitoimien varmistaminen moniammatillisesti.

Ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijamäärä on toteutunut suunnitellusti. VALMA-koulutus on jatkuvassa haussa ja hakijoita on runsaasti. Opiskelijamäärän kasvattaminen on ollut keskusteluissa, mutta koska VALMA-koulutuksen aloituksia on useita vuosittain, olemme pitäytymässä nykyisessä kokonaismäärässä.

Nivelvaiheen ohjausta tehostettiin oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä. Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa on kehitetty yhteistyötä opintojen ohjauksessa, jotta opiskelupaikan valinta osuisi mahdollisimman oikein jo ensimmäisellä kerralla. Salpaus on järjestänyt verkkotilaisuuksia opintojen ohjaajille (mm. Ajankohtaista ammatillisesta) ja huoltajille (mm. Erityisen tuen ilta). Laajalle kohderyhmälle suunniteltu messutapahtuma (Ala tutuksi -koulutusmessut) toteutuu verkossa, jolloin se on ajasta ja paikasta riippumatta saavutettavissa mm. opintojen ohjauksessa tai hakijoiden ja huoltajien yhteisissä keskusteluissa.

Erityisen tuen tarpeessa olevien opiskelijoiden määrä on kasvanut. Oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvä hakeutumisen velvoite saattaa olla osaltaan syynä, mutta myös ennakointitiedoissa on ollut viestiä erityisen tuen tarpeessa olevien opiskelijoiden määrästä perusopetuksessa. Ilmiö on valtakunnallinen. Haemme aktiivisesti ratkaisuja tämän opiskelijaryhmän ohjauksen ja tuen palveluihin yhdessä mm. Kiipulan kanssa, mutta myös varmistamalla oman henkilöstön osaamista erityisen tuen toimintatavoissa, mukauttamisessa ja poikkeamisessa.

Työelämä kokee oppisopimuskoulutuksen joustavaksi ja työelämälähtöiseksi tavaksi kouluttaa osaavaa työvoimaan yrityksen tarpeisiin. Yhä useampi opiskelija siirtyy opintojen edetessä koulutussopimuksesta palkalliseen oppisopimuskoulutukseen. Myös yrityksen nykyisen henkilöstön kouluttaminen oppisopimuskoulutuksella koetaan tehokkaaksi tavaksi kehittää yrityksen osaamispääomaa. Noin 25 % Salpauksen tutkinto-opiskelijoista on oppisopimusopiskelijoita.

Koronan vaikutukset oppisopimuskoulutusten määrään näkyivät selvästi vuoden 2020 aikana. Yritysten talouden kasvun myötä oppisopimusten määrä on lähtenyt kasvuun ja vuoden 2021 kolmannella kvartaalilla oppisopimusten määrä saavutti vuoden 2019 tason vastaavalla ajanjaksolla. Oppisopimukset koetaan hyväksi mahdollisuudeksi rekrytoida yritykseen osaavaa työvoimaa.

Henkilöstövoimavarat

Vuoden kolmannen neljänneksen myötä keväällä ja kesäaikana toteutetut mittavat panostukset opetus- ja ohjaushenkilöstöön alkavat käytännössä vaikuttaa. Valtakunnan hallitusohjelman mukaiset ammatilliseen koulutukseen tehdyt määräaikaiset lisärahoitukset sekä opetus- ja kulttuuriministeriön jakamat koronapandemian aiheuttamiin lisäopetuksen ja -ohjauksen tarpeisiin kohdistetut määräaikaiset lisärahoitukset ovat mahdollistaneet merkittävät panostukset opetus- ja ohjaushenkilöstöön. Määräaikaista lisärahoitusta on kokonaisuudessaan saatu noin 8,3 miljoonaa euroa. Vuoden toisen neljänneksen aikana uusia lisärahoituksilla toteutettuja palkkauksia toteutettiin kaikkiaan noin 56 kappaletta. Kokonaisuudessaan erilaisia palkkauspäätöksiä toteutettiin huhti-kesäkuun aikana 184 kappaletta.

Koko henkilöstöä tarkasteltuna kasvua teoreettisissa henkilötyövuosissa on vuoden 2019 syyskuun lopun tilanteeseen verrattuna 5,3 prosenttia ja vuoden 2020 syyskuuhun verrattuna 3,1 prosenttia. Toteutuneen henkilötyövuosiresurssin näkökulmasta kasvua vuoden 2019 vastaavaan aikaan verrattuna on 6,4 prosenttia ja vuoden 2020 tilanteeseen 5,4 prosenttia. Ennuste koko vuoden henkilötyövuosikehityksen osalta yli 33 henkilötyövuotta edellisvuoden toteumaan verrattuna.

Tarkasteltuna opetus- ja ohjaushenkilöstöä, johon mittavat henkilöstöpanostukset kohdentuvat muutokset ovat huomattavasti suuremmat. Teoreettisissa henkilötyövuosissa opetus- ja ohjaushenkilöstöresurssin kasvua on vuoden 2019 syyskuun lopun tilanteeseen verrattuna 10,0 prosenttia ja vuoden 2020 syyskuuhun verrattuna 6,3 prosenttia. Kasvu on vieläkin suurempaa toteutuneen henkilötyövuositarkastelun kautta ollen 10,7 prosenttia edellisvuoden syyskuun tilanteeseen verrattuna.

Toteutetuilla rekrytoinneilla ja panostuksilla opetus- ja ohjaushenkilöstöön on tavoitteena nostaa Salpauksen opetus- ja ohjaushenkilöstön resurssia hallitusti noin 50–60 henkilötyövuodella vuositasolla vuosille 2022–2023. Laaditun henkilöstösuunnitelman mukaisesti henkilöstöresurssit palautuvat vuoden 2021 alun tasolle arviolta 2024 vuoden loppuun mennessä.

Henkilöstön sairauspoissaoloissa näkyy selkeä, koronapandemiasta johtuvat muutos vuoden 2019 kolmannen neljänneksen tilanteesta verrattuna vuosiin 2020 ja 2021. Koronasta johtuneet poikkeusolot ovat vähentäneet **sairauspoissaoloja**. Jatkuneet poikkeusolot, normaalia laajempi etätyöskentely sekä muu koronapandemian aiheuttama poikkeusaika, joka on vaikuttanut vuoden 2020 ja 2021 aikana, näkyy sairauspoissaolotilastoissa ja selittävät muutosta. Sairauspoissaoloja kalenteripäivinä on kertynyt 1.1.–30.9.2021 välisenä aikana yhteensä 4039 ja vuonna 2020 4422. Vuonna 2019 vastaava luku oli 4922 kalenteripäivää. Laskua vuoden 2019 vastaavaan aikaan verrattuna on noin 18 prosenttia. Muutos on suuri, sillä henkilöstömäärä on vastaavana aikana kasvanut merkittävästi.

Toimitila-asiat

Toimitilojen kehittäminen ja käytössä olevan tilamäärän hallinta on keskeinen osa toimitilaohjelmaa, talouden hallintaa ja kuntayhtymän käytössä olevien toimitilojen hiilijalanjäljen pienentämistä.

Vähähiilistä rakentamista edistetään Koulutuskeskus Salpauksen rakennushankkeissa. Salpauksessa pyritään pienentämään rakennuksen koko elinkaaren aikaisia päästöjä, eli valmistuksen, rakentamisen, käytön ja purkamisen muodostamaa kokonaisuutta. Uudis- ja peruskorjauskohteissa rakennukset suunnitellaan energiatehokkaaksi, niissä käytetään hiilijalanjäljeltään pieniä ja pitkäikäisiä rakennusmateriaaleja ja ratkaisuja. Energiaratkaisuina

käytetään Lahti Energian hiilidioksidipäästöttömän kaukolämmön lisäksi mm. maalämpöä ja aurinkovoimaa. Muuntojoustavuus eli mahdollisuus käyttää rakennusta eri käyttötarkoituksiin elinkaarensa aikana, on edesauttamassa rakennusten pitkää ja tehokasta käyttöä.

Olemme kierrättäneet toteutuneissa rakennusten purkukohteista koneita ja laitteita, joilla on teknistä käyttöikää jäljellä, muihin Salpauksen rakennushankkeisiin. Seuraamme *Hiilineutraalin rakentamisen kehityskeskuksen* työtä ja tuloksia. Tavoitteena on löytää uusia tapoja ja teknisiä ratkaisuja rakentamisen hiilijalanjäljen vähentämiseen. Tulevissa hankkeissa pyrimme huomioimaan kehityskeskuksen parhaat käytänteet ja ottamaan ne huomioon soveltuvilta osin.

Kuntayhtymän kiinteistöinvestoinnit vuosina 2016–2020 olivat noin 55 miljoonaa euroa, keskimäärin 11 miljoonaa euroa vuodessa. Investointitaso on laskenut. Alla olevassa taulukossa on valmistelussa olevan investointisuunnitelman ja kiinteistöjen suunnitelman mukaisten poistojen välinen vertailu. Investoinnit pyritään pitämään lähellä tulorahoituksella katettavaa poistotasoa.

Kiinteistöinvestointien ja -poistojen välinen ero	2019-2023	2020-2024	2021-2025	2022-2026	2023-2027
Investoinnit keskimäärin vuodessa	- 7 700 805 €	- 5 545 004 €	- 6 183 200 €	- 4 899 400 €	- 5 090 800 €
Poistot keskimäärin vuodessa	- 5 888 848 €	- 5 864 280 €	- 5 554 152 €	- 5 418 084 €	- 5 211 375 €
Investoinnit / poistot (%)	31 %	-5 %	11 %	-10 %	-2 %

Vuoden 2021 peruskorjaushankkeet ovat

- Svinhufvudinkatu 4, Lahti, kulttuurialan käyttöön. Hanke on valmistunut.
- Ståhlberginkatu 6, Lahti, sähkö- ja ICT-alan käyttöön. Hanke valmistumassa.
- Vipusenkatu 5 F, Lahti, koko teknologiakampuksen käyttöön. Hanke jatkuu ja valmistuu kevättalvella 2022.

Kevään yhtymäkokouksessa hyväksyttiin 0,4 miljoonan euron kiinteistöinvestointien määrärahan lisäys hankkeiden laajuuden ja toteutusaikataulujen muutoksista johtuen. Erityisesti sähköalan käyttöön tulevien tilojen peruskorjauksen laajuus muuttui.

Lahden keskustakampuksella on käynnissä myös kahden Salpauksen käytöstä pääosin poistuneen kiinteistön Svinhufvudinkatu 13 ja Svinhufvudinkatu 2 AB myynti. Svinhufvudinkatu 13:ssa toimii edelleen Salpauksen sirkusala, joka jäisi edelleen mahdollisen kaupan toteutuessa kiinteistöön vuokralle.

Kuntayhtymän taloudellinen perusta

Talous on edennyt suunnitellusti vuonna 2021. Syksyn yhtymäkokoukselle esitetään talousarviomuutosta, joka on osana jo tätä osavuosikatsausta. Talousarviomuutoksessa on otettu huomioon erityisesti saatu harkinnanvarainen valtionosuusrahoituksen korotus sekä kasvaneet henkilöstömäärärahat opetushenkilöstön palkkaamiseen. Maksuton toinen aste oppivelvollisille määrärahoineen on niin ikään otettu huomioon muutoksessa. Vuoden 2021 muutetun talousarvion tilikauden tulos on -344 000 euroa. 2021 alkuperäisessä talousarviossa vastaava tulos oli -472 000 euroa.

Vuoden alussa saatu 57 miljoonan euron valtionosuusrahoituksen päätös vastasi talousarviossa odotettua. Rahoituspäätös oli 2,1 miljoonaa euroa, 4,1 prosenttia edellisvuoden vastaavaa päätöstä suurempi. Rahoitus perustuu aiempien vuosien tuloksiin. Salpaus sai alkaneelle

vuodelle rahoituksen perustaksi 6 228 opiskelijavuotta, joka on 162 enemmän kuin vastaavassa päätöksessä vuonna 2020. Taso on samalla 46 opiskelijavuotta suurempi kuin vuonna 2020 lopulta toteutui. Vuoden 2021 opiskelijavuositoteuma vastaa kutakuinkin tavoitteellista opiskelijavuosimäärää.

Kuntayhtymä sai vuoden 2021 ensimmäisessä lisäsuoritepäätöksessä 3,347 miljoonaa euroa määräaikaisena valtionosuuden korotuksena (Opetus- ja kulttuuriministeriön päätös 12.5.2021 VN/4469/2021) opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin sekä vuoden 2021 ensimmäisen lisätalousarvion määrärahasta koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin. Ilman em. 3,347 miljoonan euron lisärahoitusta vuoden 2021 tuotot olisivat laskeneet edellisvuodesta noin -5 miljoonaa euroa. Muutos olisi ollut vastaava kuin vuoden 2020 aikana saatu 5 miljoonan euron määräaikainen lisärahoitus.

Henkilöstösuunnittelu on ollut tärkeässä roolissa lisäresurssien kohdennuksessa, jotta saadut lisärahoitukset voitiin ottaa käyttöön siten, että rahoituksen määräajan päätyttyä määrärahan käyttö pystytään ajamaan alas ennakoitujen henkilöstömuutosten avulla. Osa lisärahoituksella toteutettavista rekrytoinneista toteutettiin vakituisina rekrytointeina ottamalla suunnittelussa huomioon luontainen henkilöstön vaihtuvuus. Työnantajat, myös ammatillisen koulutuksen järjestäjät, kilpailevat osaavasta työvoimasta. Vakituisilla rekrytoinneilla tehtävien houkuttelevuus on paremmalla tasolla. Osa tehtävistä täytettiin määräaikaisesti.

Henkilöstökulut kasvavat talousarviomuutoksessa 2,5 milj. euroa (+6,8 %) alkuperäisen talousarvio tasosta, kasvu tilinpäätöksestä 2020 on 12,3 prosenttia, 4,6 miljoonaa euroa. Lisämäärärahan käyttöä oli sisällytetty talousarvioon jo 1,3 miljoonaa euroa, joten määrärahan käyttö vuonna 2021 on yhteensä 2,9 miljoonaa euroa. Lisärahoituksen käyttö tulee näkymään myös vuosien 2022–24 taloussuunnitelmassa ja vuoden 2022 talousarviossa henkilöstökulujen kasvuna ja vastaavasti alhaisempana tuloksena.

Oppivelvollisuuden maksuttomuuden käynnistys vaikuttaa toimintakulujen lisääntymiseen vuonna 2021 yhteensä noin -0,545 miljoonaa euroa. Maksuttomuutta ei ollut otettu huomioon vielä talousarviossa lainsäädännön keskeneräisyydestä johtuen. Rahoituspäätöksessä vuodelle 2021 on sisällä oppivelvollisuuden pidentämiseen saatua lisärahoitusta syksyllä 2021 aloittavien peruskoulun päättävien opiskelijoiden osalta elokuusta alkaneen viiden kuukauden ajalle yhteensä noin 107 000 euroa.

Talouden toteutuminen; tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase

Kuntayhtymän toimintatuotot laskivat tammi-syyskuussa -0,4 miljoonaa euroa (-0,8 %) edellisvuodesta, toteuma 48,2 miljoonaa euroa. Toteuma (74,7 %) vastaa kutakuinkin yhtymäkokoukselle 15.11.2021 kokouksessa muutettavaksi esitettävää talousarviota. Valtionosuusrahoitus kasvoi edellisvuodesta 0,5 miljoonaa euroa (1,0 %). Strategiarahoitus OKM:ltä ja muut koulutustuotot laskivat -0,9 miljoonaa euroa. Muissa toimintatuotoissa ei muutosta juuri ollut.

Satsaukset opetukseen määräaikaisen lisärahoituksen turvin lisäävät kuntayhtymän henkilöstökuluja edellisvuodesta. Lisääntynyt rahoitus ja henkilöstökulut on otettu huomioon raportissa esitettävässä muutetussa talousarviossa. Henkilöstökulujen kasvu on kokonaisuutena tarkastelujaksolla 2,2 miljoonaa euroa (8,4 %), josta opetus- ja koulutuspalveluiden henkilöstökulujen kasvu selittää pääosan.

Muut toimintakulut vastasivat kokonaisuutena edellisvuotta. Palveluiden ostoissa oli laskua -5,5 %, mikä selittyy käyttötalouden rakentamis- ja kunnossapitokustannusten pienenemisellä. Vastaavasti aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot ovat kasvaneet erityisesti oppivelvollisten maksuttomuuden kasvattaessa ostoja. Myös lämmitys ja sähkökustannukset ovat kasvaneet edellisvuodesta. Lisäksi elintarvikkeiden ostot ovat kasvaneet toiminnan palauduttua korona-poikkeustilanteesta kohti normaalia.

Koulutuskeskus Salpauksen palvelu- ja tarvikehankinnoista lähes puolet 7,4 miljoonaa euroa (43,8 %) kohdistui Päijät-Hämeen alueen yrityksiltä hankittaviin palvelu- ja tavaraostoihin. Edellisen vuoden vastaavan ajan hankintoja alueen toimijoilta tehtiin 6,3 miljoonaan euron arvosta (47,9 %). Tilasto perustuu reskontrassa olevaan laskuttavan yrityksen osoitteeseen. Salpauksen omissa kynnysarvon alittavissa tavara- ja palveluhankintojen kilpailutuksissa noudatetaan hankintalain periaatteita. Päijät-Hämeen yrityksien tietoisuutta avoinna olevista tarjouspyynnöistä varmistetaan erilaisin käytettävissä olevin keinoin.

Toimintakate on 8,0 miljoonaa euroa ja on laskenut suunnitellusti edellisvuodesta. Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat osapuilleen edellisvuoden tasolla. Vuosikatteen muutos -2,5 miljoonaa euroa vastaa näin ollen toimintakatteen muutosta. Suunnitelman mukaiset poistot laskivat -0,4 miljoonaa euroa (-7,5 %) pääosin kiinteistöpoistojen pienentymisestä johtuen. Satunnaisissa kuluissa on kirjattu Svinhufvudinkatu 7, Lahti pilaantuneen maan puhdistuksen kustannuksia.

Tilikauden tulos on 3 miljoonaa euroa ylijäämäinen. 2,5 miljoonaa euroa tästä on vuoden 2021 ensimmäisessä lisäsuoritepäätöksessä saatua määräaikaista valtionosuuden korotusta. Rahoitus tulee kirjata myöntövuodelle, vaikka rahoitusta käytetään vasta vuosina 22–24.

Investointeja on toteutettu 7,6 miljoonaa euroa (toteuma 66 %), investointitalousarvion ollessa 11,6 miljoonaa euroa. Talousarvio sisältää kevään yhtymäkokouksessa hyväksytyn 1 miljoonan euron talousarviolisäyksen investointimäärärahoihin. Syksyn yhtymäkokouksessa ei esitetä muutoksia investointimäärärahoihin.

Kuntayhtymän kassavarojen määrä on 12,8 miljoonaa euroa, ollen 0,8 miljoonaa euroa edellisvuotta korkeammalla tasolla. Maksuvalmiutta on parantanut 5 miljoonan euron määräaikainen harkinnanvarainen valtionosuuden korotus vuonna 2020, ja 3,3 miljoonan euron korotus vuonna 2021. Osa näistä rahoituksista on jo käytetty opetushenkilöstön palkkaamiseen. Lisäksi kuntayhtymän pankkilainoihin tehtiin ylimääräinen lyhennys vuonna 2020. Muilta osin hyvän maksuvalmiuden taustalla on myös korona poikkeustilanteen aiheuttamat toimintakulusäästöt erityisesti vuonna 2020 sekä onnistunut talouden hallinta kaiken kaikkiaan.

Toiminnan ja investointien nettokassavirta tammi-syyskuussa oli 0,5 miljoonaa euroa positiivinen. Maksuvalmius 30.9.2021 oli 71 päivää ja quick ratio -tunnusluvulla tarkasteltuna 1,69 (rahoitusomaisuus/lyhytaikaiset velat). Maksuvalmius vuotta aiemmin oli 74 päivää, ja quick ratio 1,46.

Taseessa loppusumma vastaa edellisvuotta. Kasvaneissa ennakkomaksuissa ja keskeneräisissä hankkeissa käsitellään kesken olevat peruskorjaushankkeet. Vaihto-omaisuus on pienentynyt ja lyhytaikaiset saamiset samoin johtuen erityisesti alv- ja valtionosuussaamisten pienentymisestä.

Pakollisissa varauksissa on vuoden 2020 tilinpäätöksessä käsitelty korkosuojauksen korkokulujaksotus, johon liittyy lainamäärän lasku näkyen taseen vieraan pääoman pienentymisenä sekä suhteellisen velkaantuneisuuden ja lainakannan tunnuslukujen parantumisena. Lyhytaikaisissa veloissa ostovelat ovat kasvaneet.

Kohti haluttua tulevaisuutta

Salpauksen päivitetty strategia vuosille 2021–2025 tähtää kohti haluttua tulevaisuutta. Strategiakauden tavoitteisto on kiteytetty kuvaukseksi, joka korostaa toimintamme kannalta keskeisiä tavoitteita.

Salpauksen ilmapiiri henkii oppimisen rohkeutta, tekemisen iloa ja reilua asennetta. Olemme haluttu opiskelupaikka ja yhteistyökumppani. Meillä jokainen voi vaikuttaa omaan polkuunsa ja löytää oikean suunnan. Tartumme mahdollisuuksiin päättäväisesti, toimintamme on sujuvaa ja työelämän tarpeita ennakoivaa. Hyödynnämme teknologiaa ja sen tuomia mahdollisuuksia. Salpaus on aktiivinen toimija ja kehittäjä alueellaan ja tuomme lisäarvoa yhteistyökumppaneillemme, myös kansainvälisesti.

Asiakas on tekemisemme fokus. Opiskelija- ja työelämäpalautteet sekä asiakaskokemus ohjaavat toimintaamme. Onnistumme vahvistamaan osallisuuden kokemusta ja jatkuvaa oppimista. Olemme osaava, motivoitunut sekä hyvinvoiva yhteisö, jossa vallitsee reiluus, keskinäinen arvostus ja toisten auttaminen. Salpauksessa osaajista kasvaa ammattilaisia.

Salpauksen strategiakokonaisuus 2021–2025

Katso Salpauksen strategiavideo
https://www.dropbox.com/s/abfou2mc3wpqbsj/SALPAUS%20-%2014102020.mp4?dl=0

Arjen sujuvuuden varmistaminen

Päivitetyssä strategiassa painottuu Salpauksen palveluorganisaationa toimiminen. Aiempaa voimakkaammin strategia muodostuu laadukkaan arjen toiminnan varmistamisesta perinteisen

vuosittaisen strategiaprosessin sijaan. Kyse on strategiasta, jota ei ole tarvetta jalkauttaa. Strategiamme toteutuu laadukkaan arjen toiminnan toteuttamisella. Tähän keskittymällä strategian tavoitteet kyllä saavutetaan. Keskittymällä kukin oman toimintamme toteuttamiseen ja laadukkaan työn varmistamiseen, olemme oikealla tiellä.

Salpauksen ydinprosessien toimivuuden sekä laadukkaan, ammattimaisen ja korkeatasoisen asiakaskokemuksen tarjoavan toiminnan varmistaminen ovat menestyksemme tae ja kilpailuedun tuoja. Onnistumista arjen sujuvoittamisessa tuetaan tunnistettujen kehittämistoimien avulla.

Taloudellinen perusta antaa toiminnalle kestävän suunnan ja luo toiminnalle edellytykset. Strategisten kehittämisohjelmien osalta on määritelty toimenpiteet, joihin keskitymme vuonna 2021.

Strategiamme toteuttaminen vuoden kolmannen neljänneksen aikana on käynnistetty seuraavilla toimilla:

- Tammikuussa: Salpauksen yritys- ja työelämäpalvelut aloittivat toiminnan
- Tammikuussa esimiespäivä: strategian toteuttaminen esimiestyössä, henkilöstön kanssa käytävien strategiakeskusteluihin valmentautuminen.
- Tammikuussa osaamisen varmistamisen koordinaatioryhmän toiminnan käynnistäminen
- Helmi-maaliskuussa henkilöstön strategiakeskustelut: mitä strategian tavoitteet tarkoittavat juuri meidän arjessamme. Osallistavat strategiakeskustelut koko henkilöstön kanssa.
- Maaliskuussa arki sujuvaksi startti: strategiaohjelmien, strategian toteutumista tukevien kehittämistoimien sekä ydinprosessien vastuuhenkilöiden perehdytys ja strategian toteutumista tukevien toimintojen käynnistäminen. Työn käynnistäminen strategian toteutumista tukevien prosessien selkeyttämisestä.
- Maaliskuussa esimiespäivä: toiminnan suunnittelu-, seuranta- ja arviointikeskustelumallin suunnittelu yhdessä esimiesten kanssa.
- Huhti-kesäkuussa: toiminnan suunnittelu-, seuranta- ja arviointikeskustelumallin suunnittelu valmisteluryhmän kanssa (TAHTO- keskustelu: Tavoitteiden - Hyvinvoinnin - Toiminnan - Osaamisen -keskustelut)

- Huhti-kesäkuussa: strategian toteutumista tukevien prosessien kuvaamista
- Huhti-kesäkuussa: strategiaryhmien työskentelyä
- Huhti-kesäkuussa: syksyn esimiespäivien valmistelua
- Kesäkuussa: strategiaryhmien yhteinen ohjaustapaaminen
- Syyskuussa: strategiaryhmien yhteinen ohjaustapaaminen: TAHTO-keskustelumallin kehittäminen esihenkilöpäivässä
- Syyskuussa: TAHTO-keskustelumallin kehittäminen koko henkilöstön kanssa pedagogisessa iltapäivässä
- Elo-syyskuussa: strategiaryhmien työskentelyä

Rohkeita uuden rakentajia

Salpauksen ilmapiiri henkii oppimisen rohkeutta, tekemisen iloa ja reilua asennetta. Olemme haluttu opiskelupaikka ja yhteistyökumppani. Meillä jokainen voi vaikuttaa omaan polkuunsa ja löytää oikean suunnan. Tartumme mahdollisuuksiin päättäväisesti, toimintamme on sujuvaa ja työelämän tarpeita ennakoivaa. Salpaus on aktiivinen toimija ja kehittäjä alueellaan ja tuomme lisäarvoa yhteistyökumppaneillemme, myös kansainvälisesti. Rohkeita uuden rakentajia strategiaohjelma keskittyy yhteiskunnallisen vaikuttavuuden sekä oman henkilöstömme huomioimiseen.

Tavoitteet 2021–2025	**Onnistuaksemme tavoitteissa, tähän keskitymme vuonna 2021**	**Toteuma 1.1.– 30.9.2021**
Ammatillisen koulutuksen osaamisemme on Päijät-Hämeen voimavara.	<u>Koulutustarjonta ja palvelut</u> • Oppivelvollisuuden laajentaminen ja sen edellyttämien toimien suunnittelu ja käynnistäminen • Henkilöstön perehdyttäminen Salpauksen palvelutarjontaan.	Oppivelvollisuuden laajentaminen ja sen edellyttämien toimien sekä 2. asteen maksuttomuuden suunnittelu ja täytäntöönpano on edennyt valtakunnallisen aikataulun mukaisesti.

Olemme palveluorganisaatio. Toimintaamme ja valintojamme ohjaavat työelämän sekä yhteiskunnan tarpeet. Tunnemme Salpauksen perustehtävän ja oman työmme merkityksen osana sitä. Tiedämme työtämme ohjaavat säädökset ja toimimme niiden mukaisesti.	<u>Palveluprosessin toteuttaminen</u> • Henkilöstön asiakaspalvelulähtöisen toiminnan ja osaamisen varmistaminen: koulutusohjelman suunnittelu ja käynnistäminen kohti palveluorganisaatiota • Kuntakokeilun ja Lahden kaupungin työllisyyden kriisipaketin toteuttaminen	Kuntakokeilun ja Lahden kaupungin työllisyystoiminnan toteuttaminen Yritys-Hunter-toiminnan kautta etenee. Kohtaaosaaja.fi Osaamisen varmistamisen koordinaatioryhmän toiminta on käynnistetty. Työyhteisöjen säännöllistä toiminnan suunnitteluun ja tulosten arviointiin keskittyvää keskustelumallia (TAHTO-keskustelut) on valmisteltu ja ensimmäiset keskustelut on aloitettu. TAHTO-keskustelut uudistavat toiminta-, talous- ja henkilöstösuunnittelua. Keskustelumallilla korvataan aiemmat ryhmäonnistumiskeskustelut.
Arvostamme ammattitaitoa ja mahdollistamme sen, että jokainen yltää parhaimpaansa. Teemme yhdessä ja opimme toisiltamme.	<u>Henkilöstön hyvinvointi ja yhteisöllisyys</u> • Reagoivan ja ratkaisukeskeisen palautejärjestelmän käyttöönotto • Varmistetaan motivoinnin ja kannustamisen sekä työyksiköiden omien virkistys- ja kehittämispäivien toteuttaminen. • Salpaustasoiset henkilöstötilaisuudet - Koronatilanteen salliessa toteutetaan Salpaustasoinen yhteinen henkilöstötapahtuma.	Salpaus Syke -kysely henkilöstölle on pilotoitu ja kokemusten perusteella toimintamallia kehitetään. Kysely on toteutettu toisen kerran syyskuussa 2021.

Jatkuvaa oppimista

Salpauksen koulutus- ja palvelutarjonta vastaa opiskelijoiden ja työelämän tarpeita ja tulevaisuuden vaatimuksia. Tarjonta on suunniteltu ja kuvattu selkeästi ja ymmärrettävästi. Salpauksen toiminta on joustavaa, luotettavaa ja suunnitelmallista. Vuorovaikutus, oppimisen ohjaus ja tuki innostavat jatkuvaan oppimiseen.

Tarkoituksenmukaiset prosessit, tehtävänkuvat, työvälineet ja järjestelmät mahdollistavat sujuvan yhteistyön. Toiminnan tulokset ja seurantatiedot ovat avoimia ja läpinäkyvästi käytössä.

Tavoitteet 2021–2025	**Onnistuaksemme tavoitteissa, tähän keskitymme vuonna 2021**	**Toteuma 1.1.– 30.9.2021**
Koulutus- ja palvelutarjontamme vastaa opiskelijoiden ja työelämän tarpeita ja tulevaisuuden vaatimuksia.	<u>Toteutussuunnitelmien pedagogiikka</u> Vastuuohjaajien, opinto-ohjaajien ja opetusalapäälliköiden perehdytys tutkintojen ja tutkinnon osien suunnitelmalliseen ja laajempaan käyttöön ja yhdistämiseen tutkintojen sisällä sekä välillä opiskelijan yksilöllisen polun mahdollistamiseksi. Tutkintotyötä jatketaan ja toteutussuunnitelmien mukaista toimintaa varmistetaan. Opetushenkilöstö/Opettajaryhmät tuottavat yhteisiä Elsan kantakursseja.	Tutkintotyö on jatkunut kuvatun prosessin mukaisesti ja sen tulokset viedään opintohallintojärjestelmään suunnittelun, arvioinnin ja tiedonsiirtojen varmistamiseksi. Tutkintotyön tulosten pohjalta rakennetaan jokaiselle tutkinnonosille Elsan kantakurssit. Elsan kantakurssien yhteinen rakenne ja visuaalinen ilme on tehty. Rakenteella varmistetaan tutkinnon perusteiden noudattaminen ja tasalaatuiset toteutukset. Pandemia-ajan etätyöskentelyyn ja opiskeluun rakennettuja digitaalisia ratkaisuja on jalostettu ja niitä kehitetään edelleen sekä oppituntien pitoon, ohjaukseen ja kohtaamiseen että omatoimiseen opiskeluun.
Tarjontamme on suunniteltu ja kuvattu selkeästi ja ymmärrettävästi. Toimintamme on joustavaa, luotettavaa ja suunnitelmallista.	<u>Koko koulutustarjonta julkaistaan Wilmasta</u> Koulutus- ja opintotarjontaa ohjaa Salpauksen vuosikello (luodaan yhteinen aikataulu) (Koulutustarjonta = Tutkinnot ja lyhyt koulutukset, opintotarjonta = Tutkinnon osat ja osien osat erilaisilla toteutustavoilla) Tarjonnan sisältö muodostuu työelämän ja opiskelijoiden kanssa palvelumuotoiluprosessissa ja tutkintotyön yhteydessä tuotteistetuista koulutustuotteista *(YTO-tarjotin, esimies- ja asiantuntijatarjotin, Teknologia-alojen tarjonta, ATO-tarjotin (15 pisteen osat, yrittäjyysopinnot).* Henkilöstön perehdyttäminen ja toiminta yhteisiin prosesseihin, linjauksiin ja ohjeisiin varmistetaan.	Vuosittaisen koulutustarjonnan suunnittelussa on painotettu jatkuvaa hakua ja sen yhteinen aikataulu muotoutuu vuodelle 2022 ja lopulliseen muotoonsa 2023. Tutkinto-opiskelijoiden tarjonta on julkaistu Wilmassa ja avoin työelämässä toimiville ja yrityksille tarkoitettu tarjonta on verkkosivuilla. Tarjottimien suunnittelu vuoden 2022 toteutusta varten on aloitettu. Tarjontaan tulee perustutkintojen YTO-tarjotin, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen esimies- ja asiantuntijatarjotin sekä teknologia-alojen tarjotin. Perustutkintojen ammatillisten valinnaisten tutkinnonosien (15 osp Yritystoiminnan suunnittelu, Yrityksessä toimiminen sekä Ilmastovastuullinen toiminta) tarjonnan suunnittelu vuodelle 2022 on aloitettu.

		Prosesseihin ja toimintatapoihin perehdyttäminen on edennyt Luotsi-opettajien tuella.
Tarkoituksenmukaiset prosessit, tehtävänkuvat, työvälineet ja järjestelmät mahdollistavat sujuvan yhteistyön. Vuorovaikutus, oppimisen ohjaus ja tuki innostavat jatkuvaan oppimiseen.	<u>Keskeiset prosessit kuvattu ja päivitetty</u> Kuvataan: koulutustarjonnan suunnittelu ja opintotarjonnan suunnittelu Päivitetään: henkilökohtaistaminen, jatkuvan haun prosessi, arviointi (osaamisen arvioinnin suunnitelmat), työpaikalla järjestettävä koulutus	Prosessikuvausten päivitystarpeen kartoitus on tehty. Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosessin tarkastelu on tehty. Uudistettu prosessi ja toimintamalli pilotoidaan marraskuussa ja otetaan käyttöön jatkuvan haun tammikuun aloituksessa. Osaamisen arvioinnin suunnitelmat ovat edenneet osana tutkintotyötä. Vuoden 2021 sisäinen tarkastus kohdennettiin arviointiin ja prosessia päivitetään tarkastuksen tulosten perusteella.
Tulokset ja seurantatiedot ovat avoimia ja läpinäkyvästi meidän kaikkien käytössä.	<u>Tiedolla johtaminen ja tiedonhallinta on osana organisaation keskeisiä prosesseja</u> Tiedon käsittely on ohjeistettu ja raportointi palvelee eri käyttäjien tarpeita ja tiedolla johtamista. Keskeisistä prosesseista tuotetaan raportoitua tietoa toiminnan johtamiseksi ja kehittämiseksi. Tieto toimii päätöksenteon pohjana ja tukena.	Raportteja on luotu tiedolla johtamisen tueksi mm. HOKS-prosessin, työpaikalla järjestettävän koulutuksen, näyttöjen ja tutkintotyön etenemisen seurantaan. Opiskelijapalautteen ja työelämäpalautteen raportointi on uudistettu niin, että esitystapa on graafinen ja tulokset ovat käytettävämmässä muodossa esim. TAHTO-keskusteluissa. Raportit kytkeytyvät myös KOSKI-tietovarannon ja eHOKS-palvelun tiedontarpeeseen, joiden osalta koulutuksen järjestäjä vastaa tiedon ajantasaisuudesta ja oikeellisuudesta. Raportointiratkaisuksi valittu PowerBI on osoittautunut toimivaksi ja raporttien visuaalisuus on saanut kiittävää palautetta.

Onnistuneita asiakaskokemuksia

Olemme palveluorganisaatio, jolloin toimintaamme ja valintojamme ohjaavat työelämän sekä yhteiskunnan tarpeet. On tärkeää kuunnella työelämää, asiakkaita ja toisiamme, ja etsiä yhdessä toimivimmat ratkaisut eri tarpeisiin ja haasteisiin. Onnistuneita asiakaskokemuksia -strategiaohjelman tavoitteena on syventää asiakastuntemusta, parantaa asiakaspalvelua ja rakentaa asiakaslähtöisiä palvelu- ja tuotekokonaisuuksia.

Tavoitteet 2021–2025	**Onnistuaksemme tavoitteissa, tähän keskitymme vuonna 2021**	**Toteuma 1.1.– 30.9.2021**
Kuuntelemme työelämää, opiskelijoita ja toisiamme. Arvostamme aitoa kohtaamista ja toistemme työtä.	<u>Työelämälähtöisten toimintatapojen kehittäminen ja uusien toimintatapojen käynnistäminen</u> Muodostetaan asiakkuustyön palvelumuotoilun pohjalta uudet toimintamallit työelämälle suunnattujen koulutuspalvelujen toteuttamiseen ja yhteistyön kehittämiselle. Sidosryhmäyhteistyöjärjestelmän ja toimintamallien käyttöönotto. Työelämässä oppimisen käytänteiden kehittäminen ja käytäntöön vienti porrastetusti (koulutussopimus, oppisopimus)	Päijät-Hämeen oppilaitosyhteistyö on monipuolista. LAB ammattikorkeakoulun ja LADECin kanssa järjestetään yhteistyössä joka kuukausi yrityksille suunnatut Osaamistorstai - koulutusorganisaatiot tutuiksi -tapahtumat. Tapahtumien tavoitteena on lisätä ja monipuolistaa Lahden alueen yritysten ja koulutusyksiköiden välistä yhteistyötä. YritysHunterin toiminta jatkui aktiivisesti LABin kanssa yhteistyössä järjestämällä työllistymis- ja jatko-opintoinfoja valmistuville opiskelijoille sekä syksyn aikana on kehitetty yritysyhteistyön mallia. Salpauksen opiskelijoille ja henkilöstölle on järjestetty Tiitus-työhakujärjestelmän työpajoja. Salpauksessa on järjestetty myös elo-syyskuun aikana viisi rekrytointitapahtumaa, joissa on ollut mukana yli 260 opiskelijaa ja yli 20 työnantajaa. Palvelualojen sekä tekniikan ja luonnonvara-alan koulutusneuvottelukunnan kokoukset järjestettiin syyskuussa. Elokuussa aloilla aloittaneita uusia opiskelijoita perehdytettiin opintoihin. Eri aloilla oli suunniteltu opintojen aloituksen yhteyteen erilaisia ryhmäyttäviä harjoituksia, joissa muun muassa kampusohjaajat ja

		tutorit olivat tukena. Näiden harjoitusten ja ryhmäyttämisen avulla pyrittiin vahvistamaan opiskelijoiden kiinnittymistä opintoihin. Kyläjuhlat korvattiin kampuskohtaisilla Syödään ulkona! -tapahtumilla, jossa ruokailun lomassa opiskelijoita kannustettiin muun muassa pohtimaan, millainen on turvallinen koulu ja mitä yhteisöllisyys heille merkitsee. Kampusohjaajat jatkoivat oppilaitosnuorisotyötä kampuksilla ja uusia tutor-opiskelijoita sekä opiskelijakunnasta kiinnostuneita opiskelijoita innostettiin mukaan toimintaan.
Etsimme yhdessä toimivimmat ratkaisut tunnistettuihin tarpeisiin ja haasteisiin, tavoitteena jatkuva oppiminen ja työllistyminen. Teemme sen, mitä sovimme ja lupaamme.	<u>Asiakaspalautteet</u> Opiskelijoille suunnattujen asiakaspalautteiden keräämisen tehostaminen, tulosten analysointi ja toiminnan kehittäminen saadun palautteen perusteella. Muodostetaan työelämälle suunnattujen asiakaspalautteiden keräämisen malli, asiakaspalautteiden kerääminen, tulosten analysointi ja toiminnan kehittäminen saadun palautteen perusteella. Hyödynnetään henkilöstölle suunnattujen kyselyiden tuloksia toiminnan kehittämisessä. Palautekokonaisuuden kuvaaminen ja palautteista tiedottaminen.	Salpauksessa otettiin käyttöön 1.7.2021 alkaen valtakunnallinen työelämäpalaute, jonka avulla voimme kehittää toimintaamme vastaamaan työelämän ja työpaikkojen tarpeita entistä paremmin. Työelämäpalaute on kaksiosainen. Työpaikkaohjaajakysely lähetetään opiskelijan työelämäjakson päättymisen jälkeen työpaikkaohjaajalle. Työpaikkakysely toteutetaan kaksi kertaa vuodessa ja ensimmäinen kysely on tammikuussa 2022. Työpaikkaohjaajakyselyn vastausprosentti syyskuun lopussa oli 29 %. Kaikkien vastausten keskiarvo on 4,2 (asteikolla 1–5). Palautteen perusteella Salpauksen kanssa tehtävä yhteistyö on sujuvaa, arvosana 4,30. Opiskelijapalautteen vastausprosentit ajalta 1.7.21-30.9.21 ja keskiarvot (asteikko 1–5) ajalta 1.7.21-31.7.21 (reaaliaikaisempaa tietoa keskiarvoista ei ole saatavilla): • Ammatillisen koulutuksen aloittaneet 39 %, keskiarvo 4,3 • Tutkinnon osan tai osia suorittaneet 30 %, keskiarvo 4,5 • Koko tutkinnon suorittaneet 46 %, keskiarvo 3,8
Varmistamme yhdessä onnistuneen asiakaskokemuksen.	<u>Monipuolinen ja työelämälähtöinen koulutustarjonta</u> Muodostetaan koulutus- ja opintotarjontaa yhteistyössä työelämän edustajien kanssa. Tarjonnan sisältö muodostuu työelämän ja opiskelijoiden kanssa palvelumuotoiluprosessissa ja tutkintotyön yhteydessä tuotteistetuista koulutustuotteista. Monipuolisen ennakointitiedon hyödyntäminen koulutustarjonnan suunnittelussa.	Koulutusten toteutuksia suunnitellaan aktiivisesti yhteistyössä työelämän edustajien kanssa. Salpauksessa on rakennettu englanninkieliset koulutukset vastaamaan yritysten ja opiskelijoiden osaamistarpeisisin. Koulutuksia järjestetään sekä perustutkinto-, ammattitutkinto- että erikoisammattitutkintotasoisesti. Lisäksi tarjolla on englanninkielisiä yrityskoulutuksia. ELYn kanssa on suunniteltu yhteistyössä koulutuksia työelämätarpeisiin. Valitettavasti hakijamäärät ELY-asiakkaiden puolelta ovat olleet hyvin vähäiset, joten monta suunniteltua koulutusta on jouduttu perumaan,

		mm. alle 30-vuotiaille suunnattuja koulutuksia, puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan, logistiikan, turvallisuusalan ja sote-alan koulutuksia. Työelämälähtöisten koulutusten suunnittelua ja toteutusta jatketaan yhteistyössä. Myös opiskelijaohjausta aktivoidaan yhteistyössä ELY:n edustajien kanssa

Lisätiedot

Lisätietoja antavat mielellään
toimitusjohtaja Martti Tokola, puhelin 050 526 5917 ja
rehtori Päivi Saarelainen, puhelin 0500 716 751

Sähköpostiosoitteemme ovat muotoa etunimi.sukunimi@salpaus.fi

KOULUTUSKESKUS SALPAUS -KUNTAYHTYMÄN TULOSLASKELMA **1.1.- 30.9.2021** **Euro**
(9 kk = 75 %)

	TA 2021 *	TOT 1-9 / 2021	Tot-% 2021	TA 2020	TOT 1-9 / 2020	Tot-% 2020
Toimintatuotot	**64 636 329**	**48 286 304**	**74,7**	**65 992 214**	**48 682 144**	**73,8**
Myyntituotot valtiolta	60 351 585	45 265 268	75,0	59 933 166	44 904 483	74,9
Myyntituotot kunnilta	92 750	109 561	118,1	118 832	80 231	67,5
Myyntituotot kuntayhtymi	87 000	54 527	62,7	190 141	120 616	63,4
Myyntituotot muilta	2 081 591	1 573 709	75,6	3 239 189	1 975 273	61,0
Opetus- ja kultt.toimen	13 900	23 139	166,5	38 362	29 738	77,5
Muut palvelumaksut	-	-	-	-	-	-
Tuet ja avustukset	1 636 855	825 240	50,4	1 873 140	1 153 808	61,6
Vuokratuotot	370 600	364 684	98,4	447 908	306 186	68,4
Muut toimintatuotot	2 048	70 177	3426,6	151 475	111 810	73,8
Toimintakulut	**- 57 917 068**	**- 40 275 381**	**69,5**	**- 51 977 088**	**- 38 127 312**	**73,4**
Henkilöstökulut	- 39 710 875	- 28 276 326	71,2	- 35 151 387	- 26 078 628	74,2
Palvelujen ostot	- 9 289 723	- 6 186 137	66,6	- 8 757 440	- 6 548 875	74,8
Ostot tilikauden aikana	- 5 618 306	- 3 925 769	69,9	- 4 792 005	- 3 288 822	68,6
Varaston lisäys/vähennys	85 000	119 687	140,8	- 589 605	- 244 779	41,5
Avustukset	- 914 750	- 448 241	49,0	- 605 262	- 404 370	66,8
Vuokrat	- 1 407 344	- 810 305	57,6	- 1 109 020	- 850 329	76,7
Muut toimintakulut	- 1 061 070	- 748 290	70,5	- 972 368	- 711 510	73,2
Toimintakate	**6 719 261**	**8 010 923**	**119,2**	**14 015 125**	**10 554 833**	**75,3**
Korkotuotot	16 000	2 381	14,9	6 519	6 424	98,5
Muut rahoitustuotot	308 000	312 577	101,5	346 880	312 740	90,2
Korkokulut	- 360 548	- 199 408	55,3	- 722 026	- 190 837	26,4
Muut rahoituskulut	- 19 000	- 6 886	36,2	- 10 201	- 6 613	64,8
Vuosikate	**6 663 713**	**8 119 587**	**121,8**	**13 636 297**	**10 676 548**	**78,3**
Suunnitelman mukaiset poistot	- 7 008 208	- 5 063 270	72,2	- 7 628 056	- 5 475 613	71,8
Satunnaiset tuotot	-	-	-	1 738 000	1 738 000	100,0
Satunnaiset kulut	-	- 37 286	-	- 559 353	- 442 305	79,1
Tilikauden tulos	**- 344 495**	**3 019 032**	**-876,4**	**7 186 889**	**6 496 630**	**90,4**
Poistoeron lisäys ja väh	781 129	583 842	74,7	1 174 352	636 899	54,2
Rahastojen lisäys ja väh	-	-	-	- 3 569	-	0,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**436 634**	**3 602 874**	**825,1**	**8 357 673**	**7 133 529**	**85,4**

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT						
Vuosikate %	10,3 %	16,8 %		20,7 %	21,9 %	
Valtionosuusrahoitus	60 351 585	45 263 689	75,0	59 734 970	44 801 228	75,0
Valtionosuusrahoituksen osuus toimintatuotoista %	93,4 %	93,7 %		90,5 %	92,0 %	
Henkilöstökulut / toimintotuotot %	61,4 %	58,6 %		53,3 %	53,6 %	

** Sisältää talousarviomuutosesityksen 2021 (Yhtymäkokous 15.11.2021)*

KOULUTUSKESKUS SALPAUS -KUNTAYHTYMÄN TULOSLASKELMAVERTAILU **1.1.- 30.9.2021** **Euro**
(9 kk = 75 %)

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	Muutos -%	TOT 1-9 / 2020	TOT 1-9 / 2021	Muutos -%
Toimintatuotot	**61 725 387**	**62 806 986**	**65 992 214**	**5,1**	**48 682 144**	**48 286 304**	**-0,8**
Myyntituotot valtiolta	54 037 973	56 226 902	59 933 166	6,6	44 904 483	45 265 268	0,8
Myyntituotot kunnilta	139 857	225 152	118 832	-47,2	80 231	109 561	36,6
Myyntituotot kuntayhtymi	223 370	298 303	190 141	-36,3	120 616	54 527	-54,8
Myyntituotot muilta	4 808 003	4 095 611	3 239 189	-20,9	1 975 273	1 573 709	-20,3
Opetus- ja kultt.toimen	29 651	24 983	38 362	53,6	29 738	23 139	-22,2
Muut palvelumaksut	-	-	-	-	-	-	-
Tuet ja avustukset	1 218 634	1 547 380	1 873 140	21,1	1 153 808	825 240	-28,5
Vuokratuotot	987 697	289 141	447 908	54,9	306 186	364 684	19,1
Muut toimintatuotot	280 203	99 515	151 475	52,2	111 810	70 177	-37,2
Valmistus omaan käyttöön	-	-	-		-	-	-
Toimintakulut	**- 52 209 987**	**- 52 330 951**	**- 51 977 088**	**-0,7**	**- 38 127 312**	**- 40 275 381**	**5,6**
Henkilöstökulut	- 33 070 669	- 33 898 018	- 35 151 387	3,7	- 26 078 628	- 28 276 326	8,4
Palvelujen ostot	- 9 530 863	- 9 615 722	- 8 757 440	-8,9	- 6 548 875	- 6 186 137	-5,5
Ostot tilikauden aikana	- 6 279 986	- 5 480 126	- 4 792 005	-12,6	- 3 288 822	- 3 925 769	19,4
Varaston lisäys / vähennys	- 61 556	- 190 251	- 589 605	209,9	- 244 779	119 687	-148,9
Avustukset	- 933 414	- 807 803	- 605 262	-25,1	- 404 370	- 448 241	10,8
Vuokrat	- 1 296 805	- 1 234 241	- 1 109 020	-10,1	- 850 329	- 810 305	-4,7
Muut toimintakulut	- 1 036 693	- 1 104 790	- 972 368	-12,0	- 711 510	- 748 290	5,2
Toimintakate	**9 515 400**	**10 476 035**	**14 015 125**	**33,8**	**10 554 833**	**8 010 923**	**-24,1**
Korkotuotot	12 173	11 064	6 519	-41,1	6 424	2 381	-62,9
Muut rahoitustuotot	61 813	384 274	346 880	-9,7	312 740	312 577	-0,1
Korkokulut	- 252 292	- 251 106	- 722 026	187,5	- 190 837	- 199 408	4,5
Muut rahoituskulut	- 23 476	- 27 829	- 10 201	-63,3	- 6 613	- 6 886	4,1
Vuosikate	**9 313 618**	**10 592 438**	**13 636 297**	**28,7**	**10 676 548**	**8 119 587**	**-23,9**
Suunnitelman mukaiset poistot	- 8 164 133	- 6 460 076	- 7 628 056	18,1	- 5 475 613	- 5 063 270	-7,5
Kertaluonteiset poistot	- 86 640	-	-	-	-	-	-
Satunnaiset tuotot	35 970	-	1 738 000	-	1 738 000	-	-100,0
Satunnaiset kulut	- 47 612	- 2 123 668	- 559 353	-73,7	- 442 305	- 37 286	-91,6
Tilikauden tulos	**1 051 203**	**2 008 694**	**7 186 889**	**257,8**	**6 496 630**	**3 019 032**	**-53,5**
Poistoeron lisäys ja väh	1 049 174	849 722	1 174 352	38,2	636 899	583 842	-8,3
Varausten lisäys ja vähe	-	-	-	-	-	-	-
Rahastojen lisäys ja väh	- 4 766	- 4 621	- 3 569	-22,8	-	-	-
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**2 095 612**	**2 853 795**	**8 357 673**	**192,9**	**7 133 529**	**3 602 874**	**-49,5**

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT							
Vuosikate %	15,1 %	16,9 %	20,7 %		21,9 %	16,8 %	
Valtionosuusrahoitus	53 313 167	55 823 244	55 823 244	0,0	44 801 228	45 263 689	1,0
Valtionosuusrahoituksen osuus toimintatuotoista %	86,4 %	88,9 %	84,6 %		92,0 %	93,7 %	
Henkilöstökulut / toimintotuotot %	53,6 %	54,0 %	53,3 %		53,6 %	58,6 %	

KOULUTUSKESKUS SALPAUS -KUNTAYHTYMÄN RAHOITUSLASKELMA **Euro**

	TA 2021 *	1.1.- 30.9.2021	1.1.- 30.9.2020
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA			
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	6 663 713	8 119 587	10 676 548
Satunnaiset erät		-37 286	1 295 695
Tulorahoitukseen korjauserät			-1 738 000
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-11 557 000	-7 567 561	-4 864 694
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			1 738 000
Toiminnan ja investointien kassavirta	**-4 893 287**	**514 740**	**7 107 549**
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset			
Antolainasaamisten vähennykset			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 052 630	-947 367	-947 367
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen muutokset		-5 409	-1 153
Vaihto-omaisuuden muutos		-119 687	244 779
Saamisten muutos		-808 477	-4 055 878
Korottomien velkojen muutos	364 000	-651 666	-1 579 039
Rahoituksen rahavirta	**-688 630**	**-2 532 606**	**-6 338 658**
RAHAVAROJEN MUUTOS	**-5 581 917**	**-2 017 866**	**768 891**
Rahavarat 30.9.		12 810 840	11 969 342
Rahavarat 1.1.		14 828 705	11 200 451

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT 30.9.			
Investointien tulorahoitus %	58 %	107 %	219 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	53 %	95 %	184 %
Lainahoitokate	5	7	10
Kassan riittävyys (pv)	-	71	74

Investointien tulorahoitus, % =
100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulorahoitus % =
100 * Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainalyhennykset)

Lainahoitokate =
(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainalyhennykset)

Kassan riittävyys (pv) =
273 pv x Rahavarat 30.9. / Kassasta maksut ajalta 1.1.- 30.9.2021

** Sisältää talousarviomuutosesityksen 2021 (Yhtymäkokous 15.11.2021)*

KOULUTUSKESKUS SALPAUS -KUNTAYHTYMÄN TASE **Euro**

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	Muutos - %	30.9.2020	30.9.2021	Muutos - %
VASTAAVAA							
A PYSYVÄT VASTAAVAT *)	**77 961 673**	**86 858 675**	**84 909 771**	**-2,2**	**86 197 564**	**87 414 063**	**1,4**
I Aineettomat hyödykkeet	275 369	181 781	129 980	-28,5	145 569	101 692	-30,1
Aineettomat oikeudet	275 369	181 781	129 980	-28,5	145 569	101 692	-30,1
Aneettom.hyöd. ennakkomaksut	-	-	-	-	-	-	-
II Aineelliset hyödykkeet	75 477 218	84 466 272	82 569 169	-2,2	83 841 374	85 100 094	1,5
Maa- ja vesialueet	2 821 189	2 784 758	2 759 663	-0,9	2 734 567	2 759 663	0,9
Rakennukset	62 973 751	78 707 572	75 285 834	-4,3	74 155 276	71 054 924	-4,2
Kiinteät rakenteet ja laitteet	666 235	499 676	374 757	-25,0	406 157	304 683	-25,0
Koneet ja kalusto	2 493 480	2 460 536	2 706 812	10,0	2 591 942	2 623 827	1,2
Muut aineelliset hyödykkeet	-	-	-	-	-	-	-
Ennakkomaksut ja keskeneräiset han.	6 522 563	13 729	1 442 104	>1 000	3 953 432	8 356 998	111,4
III Sijoitukset	2 209 086	2 210 621	2 210 621	-	2 210 621	2 212 276	0,1
Tytäryhteisöosakkeet ja osuudet	200 000	200 000	200 000	-	200 000	200 000	-
Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet	3 830	3 830	3 830	-	3 830	3 830	-
Muut osakkeet ja osuudet	119 976	119 976	119 976	-	119 976	121 631	1,4
Muut pysyvät lainasaamiset	1 511 709	1 511 709	1 511 709	-	1 511 709	1 511 709	-
Muut pysyvät saamiset muilta	373 572	375 107	375 107	-	375 107	375 107	-
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**25 681**	**25 681**	**25 681**	**-**	25 681	25 681	**-**
				-			**-**
Muut toimeksiantojen varat	25 681	25 681	25 681	-	25 681	25 681	-
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	**22 772 876**	**14 383 517**	**18 921 908**	**31,6**	18 963 507	17 832 206	**-6,0**
I Vaihto-omaisuus	1 820 589	1 633 776	1 044 348	-36,1	1 388 997	1 164 036	-16,2
Aineet ja tarvikkeet	168 796	159 503	207 895	30,3	171 594	207 895	21,2
Keskeneräiset tuotteet	1 598 849	1 415 930	782 846	-44,7	1 159 061	902 533	-22,1
Valmiit tuotteet	52 943	58 343	53 608	-8,1	58 343	53 608	-8,1
II Saamiset	2 072 313	1 549 290	3 048 854	96,8	5 605 168	3 857 331	-31,2
Pitkäaikaiset saamiset	-	-	-	-	-	-	-
Lainasaamiset	-	-	-	-	-	-	-
Muut saamiset	-	-	-	-	-	-	-
Lyhytaikaiset saamiset	2 072 313	1 549 290	3 048 854	96,8	5 605 168	3 857 331	-31,2
Myyntisaamiset	904 169	646 052	470 587	-27,2	342 182	241 373	-29,5
Muut saamiset (alv, valtionosuus)	531 783	293 745	182 444	-37,9	2 920 600	1 435 195	-50,9
Siirtosaamiset	636 361	609 492	2 395 824	293,1	2 342 386	2 180 763	-6,9
III Rahoitusarvopaperit							
Sijoitukset							
rahamarkkinainstrumentteihin	13 061 870	7 500 000	6 500 000	-13,3	6 500 000	6 500 000	-
IV Rahat ja pankkisaamiset	5 818 105	3 700 451	8 328 705	125,1	5 469 342	6 310 840	15,4
	100 760 230	**101 267 872**	**103 857 359**	**2,6**	**105 186 752**	**105 271 950**	**0,1**

*) Vastaavien arvostuserät sisältyvät ko. pysyvien vastaavien eriin.

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	Muutos - %	30.9.2020	30.9.2021	Muutos - %
VASTATTAVAA							
A OMA PÄÄOMA	**68 659 478**	**71 055 460**	**78 930 224**	**11,1**	**78 138 797**	**82 533 098**	**5,6**
I Peruspääoma	41 155 874	41 155 874	41 155 874	-	41 155 874	41 155 874	-
II Arvonkorotusrahasto	2 598 856	2 141 042	1 658 134	-22,6	2 090 851	1 658 134	-20,7
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	22 809 136	24 904 748	27 758 543	11,5	27 758 543	36 116 216	30,1
V Tilikauden yli-/alijäämä	2 095 612	2 853 795	8 357 673	192,9	7 133 529	3 602 874	-49,5
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	**12 114 167**	**11 264 444**	**10 090 092**	**-10,4**	**10 627 545**	**9 506 250**	**-10,6**
Poistoero	12 114 167	11 264 444	10 090 092	-10,4	10 627 545	9 506 250	-10,6
Vapaaehtoiset varaukset				-			-
Investointivaraukset	-	-	-	-	-	-	-
C PAKOLLISET VARAUKSET	**115 304**	**59 998**	**494 904**	**724,9**	**59 998**	**494 904**	**-**
Muut pakolliset varaukset	115 304	59 998	494 904	724,9	59 998	494 904	-
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**595 803**	**599 060**	**597 824**	**-0,2**	**597 907**	**592 415**	**-0,9**
Valtion toimeksiannot	-	-	-	-	-	-	-
Muut toimeksiantojen pääomat	595 803	599 060	597 824	-0,2	597 907	592 415	-0,9
E VIERAS PÄÄOMA	**19 275 478**	**18 288 910**	**13 744 316**	**-24,8**	**15 762 505**	**12 145 283**	**-22,9**
I Pitkäaikainen	8 675 361	7 538 731	4 549 101	-39,7	7 538 731	4 561 544	-39,5
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 546 529	7 409 899	4 420 269	-40,3	7 409 899	4 420 269	-40,3
Lainat julkisyhteisöiltä	128 832	128 832	128 832	-	128 832	128 832	-
Muut velat	-	-	-	-	-	12 443	-
II Lyhytaikainen	10 600 117	10 750 179	9 195 215	-14,5	8 223 774	7 583 739	-7,8
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 031 367	1 136 630	1 052 630	-7,4	189 263	105 263	-44,4
Lainat julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-	-
Saadut ennakot	-	-	-	-	-	-	-
Ostovelat	2 442 892	2 368 896	1 595 705	-32,6	1 328 611	1 731 468	30,3
Muut velat	642 291	636 378	651 841	2,4	598 323	646 411	8,0
Siirtovelat	6 483 567	6 608 275	5 895 039	-10,8	6 107 577	5 100 597	-16,5
	100 760 230	**101 267 872**	**103 857 359**	**2,6**	**105 186 752**	**105 271 950**	**0,1**

TASEEN TUNNUSLUVUT					
Suhteellinen velkaantuneisuus %	15,6 %	29,1 %	20,8 %	24,3 %	18,9 %
Lainakanta %	9,6 %	8,6 %	5,4 %	7,3 %	4,4 %
Quick ratio	1,78	1,04	1,61	1,46	1,69

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = 100 * (vieras pääoma-saadut ennakot) / käyttötulot
Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnuslukuarvo on, sitä paremmat mahdollisuudet on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus on koko kuntasektorilla keskimäärin 30 %.

Lainakanta % =
100 * korollinen vieras pääoma / (koko pääoma - saadut ennakot)

Quick Ratio = (Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)